

અ. નિ. સરળ પદો, સુલાખિતો, પ્રહેલિકા અને ગીતો સાંભળીને સમજી શકે છે.

પ્રશ્ન-1 યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(5)

	(અ)		(બ)
૧.	શિલાભક્ષી	૧.	છોટિકા
૨.	કાતર: યુદ્ધે	૨.	નારિકેલ:
૩.	નરનારી સમુત્પન્ના	૩.	પાઞ્ચાલી
૪.	ત્રિનેત્રધારી	૪.	પાદરક્ષા
૫.	પઞ્ચભર્ત્તી	૫.	પલાયનં કરોતિ

અ.નિ. ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અથવા વાક્યોની રચના કરે છે.

પ્રશ્ન-2 કૌંસમાં આપેલ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણ મુજબ વાક્યો બનાવો.

(5)

(ધર્મ:, સાફલ્યમ્, વિજય:, પરિશ્રમ:, રમન્તે દેવતા:, ક્રોધ:, વિનાશ:, સ્વચ્છતા, નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે, સંપ:, પ્રભુતા, શાન્તિ:)

ઉદાહરણ : યત્ર પરિશ્રમ: તત્ર સાફલ્યમ્.

૧. યત્ર _____ તત્ર _____
૨. યત્ર _____ તત્ર _____
૩. યત્ર _____ તત્ર _____
૪. યત્ર _____ તત્ર _____
૫. યત્ર _____ તત્ર _____

અ. નિ. સરળ ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન-3 નીચે આપેલાં ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

(5)

૧. એક ઊંટ છે.
૨. શિયાળ ખાય છે.
૩. પોપટની ચાંચ વાંકી છે.
૪. બગલો જુએ છે.
૫. હાથી ચાલે છે.

અ. નિ. પાઠ્યપુસ્તક તથા વ્યાવહારિક વ્યાકરણ, ફક્ત તથા કાવ્યપંક્તિ વગેરેને આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખે છે.

પ્રશ્ન-4 નીચે આપેલ પંક્તિઓને આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો.

(5)

પૂર્વદિશાયાં રક્ષતિ કાલિકા,
વસતિ કૃષ્ણઃ પશ્ચિમદિશાયाम્ ॥
ઉત્તરદિશાયાં રક્ષતિ અમ્બા,
કુન્તેશ્વરસ્ય તુ દક્ષિણધામ ॥
ધન્યા હે દેવરક્ષિતા ગૂર્જરી,
જય જય જય મે ધરા ગૂર્જરી ॥

પ્રશ્ન :

૧. કાલિકા કસ્યાં દિશાયાં ગૂર્જરભૂમિં રક્ષતિ ?
૨. પશ્ચિમદિશાયાં કઃ વસતિ ?
૩. ઉત્તરદિશાયાઃ રક્ષણં કા કરોતિ ?
૪. કુન્તેશ્વરસ્ય ધામઃ કઃ ?
૫. ધરાગૂર્જરી કેન રક્ષિતા ?

અ. નિ. કંઠસ્થ કરેલ સુભાષિત કે પદ્યના કોઈ ભાગનું લેખન કરી શકે છે.

પ્રશ્ન-5 સુભાષિતોને આધારે નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(5)

૧. શાસ્ત્રપૂતાં _____ વાણીમ્ ।
૨. નમન્તિ _____ જનાઃ ।
૩. અયં નિજઃ _____ વેતિ ।
૪. ઉદ્યમઃ _____ ધૈર્યમ્ ।
૫. દૃષ્ટિપૂતં _____ પાદમ્ ।

અ.નિ. સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દો સાથેનાં વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે.

પ્રશ્ન: 1 આપેલા વાક્યોનું સુંદર અક્ષરે અનુલેખન કરો.

(5)

૧. મેઘો વર્ષતિ પ્રવહતિ નીરમ્ ।
૨. પક્ષી દ્વારં દ્વારમ્ અટતિ ।
૩. એકઃ ગજઃ વનં ગચ્છતિ ।
૪. તત્ર શૃગાલસ્ય એકઃ પરિવારઃ વસતિ ।
૫. જલે એકઃ મકરઃ વસતિ ।

અ.નિ. ચિત્રો, સારણી, કોષ્ટક, સમયપત્રક, જાહેરાત વગેરેના આધારે સંસ્કૃતમાં વાક્યો લખી શકે છે અને સાદા પ્રશ્નોના જવાબ આપી શકે છે.

પ્રશ્ન: 2 નીચે આપેલ કોષ્ટકના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો.

(5)

ધાવનાડ્કફલકમ્

ક્રમ	ક્રીડક:	પ્રથમા ક્રીડા	દ્વિતીયા ક્રીડા	તૃતીયા ક્રીડા
૧	રાહુલ:	૨૫	૩૫	૪૫
૨	વિજય:	૨૦	૩૯	૪૯
૩	નરેન્દ્ર:	૩૦	૮૦	૫૦
૪	મોહન:	૪૮	૩૫	૨૮
૫	નરેશ:	૧૫	૧૯	૩૧

૧. કસ્ય ધાવનાડ્કાઃ સર્વાધિકાઃ સન્તિ ?
૨. નરેશસ્ય તૃતીયાં ક્રીડાયાં કતિ ધાવનાડ્કાઃ ?
૩. મોહનસ્ય પ્રથમાં ક્રીડાયાં કતિ ધાવનાડ્કાઃ ?
૪. વિજયસ્ય પ્રથમાં ક્રીડાયાં કતિ ધાવનાડ્કાઃ ?
૫. રાહુલસ્ય દ્વિતીયાં ક્રીડાયાં કતિ ધાવનાડ્કાઃ ?

અ.નિ. સરળ ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન: 3 નીચે આપેલાં વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

(5)

1. આ બારી છે.
2. પોપટ કેરી ખાય છે.
3. આ પક્ષી છે.
4. કૂતરો દોડે છે.
5. ચકલી માળામાં રહે છે.

અ.નિ. ઉદાહરણ અથવા નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરી શકે છે.

પ્રશ્ન: 4 ઉદાહરણ મુજબ વાક્ય રચના કરો.

(5)

ઉદા. इदं _____ अस्ति (यन्त्रम्, क्रयणम्)

इदं यन्त्रं क्रयणयोग्यम् अस्ति ।

૧. इदं _____ अस्ति । (चलचित्रम्, दर्शनम्)
૨. इदं _____ अस्ति । (कथाम्, श्रवणम्)
૩. इदं _____ अस्ति । (पुस्तकम्, पठनम्)
૪. इदं _____ अस्ति । (स्थानम्, भ्रमणम्)
૫. इदं _____ अस्ति । (जलम्, स्नानम्)

અ.નિ. ટૂંકી વાતચીત અને સંવાદ સમજી શકે છે.

પ્રશ્ન: 5 નીચે આપેલ વાક્યોને પાઠમાં આપેલ ઘટનાક્રમમાં ગોઠવો.

(5)

૧. सः पुनः पुनः वदति “कोऽरुक्”
૨. पक्षी द्वारं द्वारम् अटति ।
૩. सः आकाशे अत्र तत्र गच्छति ।
૪. एकम् एव प्रश्नं पृच्छति।
૫. एकः पक्षी अस्ति ।

પ્રશ્ન-1 આપેલા ફકરાના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[5]

उमानाथः सरस्वती विद्यालये शिक्षकः अस्ति । तस्य पिता वीरभद्रः च माता सरलादेवी अस्ति ।
उमानाथः शालिनीं परिणीतवान् । शालिन्याः पिता जगदीशः माता पुष्पा च । उमानाथस्य पुत्री सुधा,
पुत्रः प्रभाकरः ।

પ્રશ્ન:

- (1) सरस्वती विद्यालये कः पाठयति ?
- (2) उमानाथस्य पत्नी का ?
- (3) प्रभाकरस्य पितामहः कः ?
- (4) सुधायाः पिता कः ?
- (5) प्रभाकरस्य भगिनी का ?

પ્રશ્ન-2 ઉદાહરણના આધારે કોષ્ટક પૂર્ણ કરો.

[5]

पिब- पिबन्ति	→	लिख -	वद् -
पिब- पिबेत्	→	लिख -	वद् -
वन्द - वन्दनीय	→	पूज -	पठ -
जन:- जनाः	→	पाषाणः -	सिंहः -
जन:- जनस्य	→	पाषाणः -	सिंहः -

પ્રશ્ન-3 ઉદાહરણ મુજબ અસ્તિ, નાસ્તિ નો ઉપયોગ કરી નવા વાક્યો બનાવો.

[5]

ઉદાહરણ: वृक्षाग्रवासी न च पक्षिराजः - वृक्षाग्रवासी अस्ति किन्तु पक्षिराजः नास्ति ।

- (1) द्विजः न च खगः।
- (2) पाठकः न च छात्रः ।
- (3) गायकः न च लेखकः ।
- (4) श्वेतः न च हंसः ।
- (5) कृष्णः न च काकः।

પ્રશ્ન-4 શ્લોક/પંક્તિ પૂર્ણ કરો.

- (1) अयं निजः ।
..... कुटुम्बकम् ॥
- (2) पूर्वदिशायां ।
..... धरागूर्जरी ॥

[2]

[3]

પ્રશ્ન-5 આપેલા ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

[5]

- (1) સિંહ દોડે છે.
- (2) આ બિલાડી છે.
- (3) ભોજન તૈયાર છે.
- (4) એક લાડવો આપ.
- (5) હું સવારે સાડા આઠ વાગ્યે ગૃહકાર્ય કરું છું.

શિક્ષક માટે :

પ્રશ્ન નંબર	અ. નિ. ક્રમાંક	વિધાન
1	Sn719	પાઠ્યપુસ્તકનાં આધારે તેમજ વ્યાવહારિક ભાષા, ફકરા, કાવ્યપંક્તિ વગેરેના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે છે.
2 અને 3	Sn725	ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરી શકે છે.
4	Sn726	કંઠસ્થ કરેલ સુભાષિત કે પદ્યના કોઈપણ ભાગનું લેખન કરે છે.
5	Sn722	સરળ ગુજરાતી શબ્દો તથા વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરે છે.

Sn723 ચિત્રોના આધારે તે વસ્તુઓનું નામ કે ક્રિયા ઓળખે અને સંસ્કૃતમાં લખે છે.

પ્રશ્ન - 1 નીચે આપેલાં ચિત્રોને આધારે તેમનાં નામ સંસ્કૃતમાં લખો.

[05]

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(પ્રજ્ઞાચક્ષુ વિદ્યાર્થીઓ માટે: તમારી આસપાસની દસ વસ્તુઓના નામ સંસ્કૃતમાં લખો.)

Sn725 ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરે છે.

પ્રશ્ન - 2 આપેલા ઉદાહરણને આધારે કૌંસમાં આપેલા શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો.

[05]

ઉદા.: પક્ષી _____ અટતિ । (દ્વારમ્)

પક્ષી દ્વારં દ્વારમ્ અટતિ ।

- (1) ભિક્ષુક: _____ ગચ્છતિ । (ગૃહમ્)
- (2) શૃગાલ: _____ ભ્રમતિ । (વૃક્ષ:)
- (3) નૃપ: _____ ગચ્છતિ । (આશ્રમ:)
- (4) સાધુ: _____ વિહરતિ । (તીર્થમ્)
- (5) શિક્ષક: _____ ગચ્છતિ । (છાત્ર:)

Sn719 પાઠ્યપુસ્તકના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે છે.

પ્રશ્ન - 3 આપેલ પદ્ય (ગીત)ના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો
મેઘો વર્ષતિ

[05]

પ્રવહતિ નીરમ્ ।

તુષ્યતિ કૃષકઃ

ગચ્છતિ ગોષ્ઠમ્ ॥

નયતિ ચ વૃષભં

હલમપિ વહતિ ।

કર્ષતિ ક્ષેત્રં

વપતિ ચ બીજમ્ ॥

રોહતિ સસ્યં

ફલમ્ પ્રકામમ્ ।

ભવતિ સમૃદ્ધિઃ

મનુકુલવૃદ્ધિઃ ॥

પ્રશ્નો:

- (1) મેઘો વર્ષતિ તદા કિં પ્રવહતિ ?
- (2) મેઘો વર્ષતિ તદા કઃ તુષ્યતિ ?
- (3) વૃષભઃ કુત્ર વસતિ ?
- (4) ક્ષેત્રં કઃ કર્ષતિ ?
- (5) કૃષકઃ કિં વપતિ ?

Sn716 સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દો સાથેનાં વાક્યોનું અનુલેખન કરે છે.

પ્રશ્ન - 4 નીચે આપેલાં વાક્યોનું સુંદર અક્ષરે અનુલેખન કરો

[05]

- (1) વૃક્ષસ્ય અધઃ વૈદ્યર્ષિઃ વાગ્મટ્ટઃ અસ્તિ ।
- (2) “હિતભુક્, મિતભુક્, ઋતભુક્ ”
- (3) સન્તુષ્ટઃ છાત્રઃ શિક્ષકસમીપમ્ આગચ્છતિ ।
- (4) તર્હિ કૃપયા દ્વે યન્ત્રે દદાતુ ।
- (5) શ્વાનઃ ભયમ્ અનુભવતિ ।

Sn722 સરળ ગુજરાતી શબ્દો તથા વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરે છે.

પ્રશ્ન - 5 નીચે આપેલાં ગુજરાતી વાક્યોનો અનુવાદ સંસ્કૃતમાં કરો

[05]

- (1) આ ખેડૂત છે.
- (2) એક પક્ષી છે.
- (3) આ વેપારી છે.
- (4) આ વૃક્ષ છે.
- (5) આ કૂતરો છે.